

Gemeenteraad

Besluit

GOEDGEKEURD

Zitting van 2 september 2021
Beleidsdomein Interne Zaken -
Secretariaat

---

2   **2021_GR_00093**   **Goedkeuring van de principiële beslissing tot
samenvoeging van de gemeente Borgloon en de
gemeente Tongeren**

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Danny Deneuker, voorzitter; de heer Eric Awouters, burgemeester; de heer Ludo Dedrij, raadslid; de heer Rudi Deroulou, raadslid; de heer Jo Feytons, schepen; mevrouw Lotje Ory, raadslid; de heer Jeroen Bellings, schepen; mevrouw Veronique Smets, raadslid; mevrouw Loes Ory, raadslid; mevrouw Marilou Vanmuysen, raadslid; de heer Jo Dardenne, schepen; de heer Wim Lambrechts, raadslid; de heer Kim Mommen, raadslid; mevrouw Marie-Berte Leunen, raadslid; de heer Frank Toppets, raadslid; mevrouw Shana Schoubben, schepen; mevrouw Inge Robeyns, raadslid; mevrouw Greet Baldewijns, raadslid; mevrouw Annelies Feytons, raadslid; de heer Jos Claes, raadslid; mevrouw Joke Feytons, raadslid; mevrouw Vera Leemans, algemeen directeur

Beschrijving

Argumentatie

De Vlaamse regering wil schaalvergroting ondersteunen om sterke en bestuurskrachtige lokale besturen te creëren. Dit gebeurt onder andere door samenvoegingen van gemeenten te stimuleren en te ondersteunen. De Vlaamse regering neemt verschillende maatregelen, namelijk een tijdelijke verhoging van het aantal uitvoerende politieke mandatarissen, een schuldovername, een garantieregeling voor verschillende fondsen, een optimalisatie van het decreet van 22 november 2017 over het lokaal bestuur en een ondersteunende opdracht voor de provinciegouverneurs. Lokale besturen kiezen vrijwillig of en met wie ze samenvoegen.

De intentie om onze gemeente Borgloon en de gemeente Tongeren samen te voegen is ontstaan na het doorlopen van het volgende proces.

De burgemeester en de algemeen directeur werden reeds op 27 oktober 2020 gemandateerd om gesprekken te voeren met de aangrenzende gemeenten ingevolge de vraag van de gemeente Tongeren inzake bereidheid tot het opstarten van fusiegesprekken. Het college was er toen reeds van overtuigd dat een fusie voor Borgloon aangewezen was gelet op de financiële voordelen die er aan verbonden zijn en ook omwille van de vereiste om een efficiënte dienstverlening aan de burger te kunnen blijven garanderen gelet op de vele uitdagingen die op de gemeenten afkomen.

Het college van burgemeester en schepenen heeft op 24 november 2020 zijn akkoord gegeven om samen met de 5 gemeenten van de politiezone kanton Borgloon een bestuurskrachtanalyse te laten uitvoeren en mandaat gegeven aan de gemeente Kortesseem om via de organisatie van Kortesseem de opdracht te voeren. Op 2 februari 2021 is het college akkoord gegaan met de toewijzing van de opdracht aan CC Consult en op 27 juli 2021 heeft het college kennis genomen van de bestuurskrachtanalyse.

Hieruit bleek het volgende. Elk van de 5 gemeenten:

- zal het alsmaar moeilijker krijgen om het hoofd te bieden aan de uitdagingen van de toekomst
- een financieel gezonde gemeente is
- kampt met het risico op uitval van de eenmansdiensten
- geen WZC heeft behalve Borgloon en dit gepaard gaat met een specifieke problematiek en de hieraan gelinkte substantieel hogere personeelsuitgaven
- een strategische capaciteit heeft die nauw verbonden is met de ambtelijke capaciteit en voor wat de ambtelijke capaciteit betreft, deze beperkt wordt door het moeilijk vinden en in dienst houden van de juiste profielen zeker voor wat de knelpuntberoepen betreft.

Concluderend kan gesteld worden dat een fusie zich dan ook opdringt om de toekomstige uitdagingen aan te kunnen temeer daar Vlaanderen steeds meer taken verschuift naar de lokale overheden. Evenwel bleek uit dit rapport dat een fusie met de vijf of vier gemeenten zoals het rapport stelt, niet haalbaar is.

De globale conclusie geeft aan dat er tussen de 5 gemeentebesturen verschillende visies zijn op vlak van een fusie of intergemeentelijke samenwerking. Uit de individuele rapporten van de 4 andere gemeenten blijkt het volgende wat de algemene sfeer betreft:

Alken :

De algemene "sfeer" rond het fusiethema is dat er al een voldoende besef is dat schaalvergroting de gemeente meer kan wapenen voor de toekomst. Echter, in Alken kwamen "twee pistes" naar voren:

- enerzijds de piste van fusie met meerdere (kleinere) gemeenten;
- anderzijds via Hasselt zoeken naar bestuurskrachtversterking.

De visies en voorkeuren hieromtrent lijken verschillend te zijn. Sommigen menen dat Alken niet "georiënteerd" is op Haspengouw en meer op Hasselt gericht is. Anderen menen dat Alken net een mooie toegangspoort is tot Haspengouw.

Heers:

De algemene "sfeer" rond het fusiethema is dat schaalvergroting liever vermeden wordt en men hoopt binnen de eigen gemeentegrenzen antwoorden te kunnen geven op bestuurskrachtvraagstukken.

Heers steunt liever op waardevolle partnerschappen - die in het verleden hun nut hebben bewezen - dan nu al stappen te zetten naar een gestructureerde bovenlokale samenwerking of fusie.

Kortesseem:

De algemene "sfeer" rond het fusiethema is dat schaalvergroting de voorkeur heeft om bestuurskrachtig te kunnen zijn en zich te kunnen (blijven) ontwikkelen en positioneren in het bestuurlijk landschap.

Wellen:

De algemene "sfeer" rond het fusiethema is dat schaalvergroting liever vermeden wordt en men hoopt binnen de eigen gemeentegrenzen antwoorden te kunnen geven op bestuurskrachtvraagstukken.

Wellen lijkt zich ervan bewust dat dit echter geen evidentie is en lijkt daardoor voorzichtig open te staan voor bovenlokale mogelijkheden.

Hieruit blijkt dat de gemeenten Heers en Wellen momenteel eerder de voorkeur geven om schaalvergroting te vermijden en binnen de eigen gemeentegrenzen te zoeken naar antwoorden op bestuurskrachtvraagstukken. Kortesseem als enige aangrenzende gemeente van het kanton geeft wel de voorkeur aan schaalvergroting om bestuurskrachtiger te kunnen zijn. Een fusie alleen met Kortesseem en Borgloon kan echter geen nieuwe gemeente van 20 000 inwoners vormen en bijgevolg kan er noch een schuldovername noch een financiële bonus uit het gemeentefonds bekomen worden. Alken tenslotte is geen aangrenzende gemeente noch van Borgloon noch van Kortesseem en bijgevolg kan er geen fusie met Alken komen zonder deelname van de gemeente Wellen.

Trouwens ook het vertrouwen onderling tussen de 5 gemeentebesturen is onvoldoende groot om een fusietraject met een kans op slagen op te starten. Daarenboven zegt de studie dat een fusie met 5 gemeenten niet wenselijk is. Het ambitieniveau van Borgloon reikt ook verder dan dit van de meeste andere gemeenten van het kanton Borgloon.

In de voorbije maanden vonden eveneens enkele overlegmomenten plaats met de stad Tongeren die hiertoe haar interesse getoond had. Ingevolge deze gesprekken blijkt dat er een grote bereidheid is

vanuit de stad Tongeren om zo snel mogelijk een fusietraject op te starten met de stad Borgloon. Bijgevolg is enkel de stad Tongeren een mogelijke en reële fusiepartner voor de stad Borgloon. De gesprekken van de voorbije maanden tussen ambtenaren van beide steden hebben alzo reeds tot verschillende projecten rond samenwerking geleid :

- er is een project opgestart om van uit het WZC De Motten in Tongeren het WZC Bloesemhof in Borgloon van warme maaltijden voor de residenten te voorzien;
- er is een vraag aan Tongeren gericht naar een gemeenschappelijke directie voor beide WZC's conform het besluit van het college van burgemeester en schepenen van 4 mei 2021. Dit naar aanleiding van het plots vertrek van de directeur van het woonzorgcentrum en ons WZC te klein is om een voltijds functie van directeur adequaat in te vullen. De andere gemeenten van het kanton Borgloon hebben geen WZC;
- er zijn reeds kleinschalige samenwerkingen op het vlak van toerisme (o.a. gemeenschappelijk initiatief bij de opening van het toeristisch seizoen).

Op 30 april 2021 heeft het college van burgemeester en schepenen van de stad Tongeren een consultancyopdracht gegund aan Ernst & Young (EY). De opdracht betreft de ondersteuning bij het verkennend voortraject van een potentiële vrijwillige fusie. Aangezien al snel bleek dat er (enkel) vanuit Borgloon concrete belangstelling kwam werd de consultancy opdracht toegespitst op een mogelijke fusie tussen Tongeren en Borgloon.

Belfius heeft eveneens een financieel profiel gemaakt van de potentiële fusiegemeente.

Een aantal elementen die uit de diverse gesprekken en studies blijken :

- de nieuwe fusiegemeente zou 42.341 inwoners tellen en voldoet daarmee ruim aan de criteria die Vlaanderen vooropstelt. De nieuwe gemeente krijgt hierdoor de maximale schuldovername van 500 euro per inwoner;
- de nieuwe fusiegemeente wordt hiermee de 4de gemeente van Limburg en de grootste gemeente in oppervlakte;
- de nieuwe gemeente wordt hiermee de grootste regionale centrumstad van Limburg;
- de nieuwe gemeente omvat 2 verstedelijkte kernen en 30 deelgemeenten met een vergelijkbaar profiel;
- er komt (op basis van het hogergenoemde inwonersaantal) een schuldovername van 21 170 500 euro. Deze schuldovername verhoogt in belangrijke mate de investeringscapaciteit van de nieuwe fusiegemeente (ten opzichte van vandaag);
- de schuldovername leidt tot een minderafgifte aan annuïteiten van ongeveer 1,7 mio euro per jaar;
- de schuld per inwoner zal na de fusie nog 1 223 euro bedragen tegenover nu 2 077 euro voor Tongeren en 1 666 euro voor Borgloon;
- de nieuwe fusiegemeente blijft een regionale centrumstad. Dit betekent dat er een fusiebonus uit het Gemeentefonds komt van ongeveer 777 000 euro (ook alle inwoners van Borgloon worden dan gerekend als inwoners van een regionale centrumstad);
- hierdoor verhoogt niet alleen de investeringscapaciteit, er is ook ruimte voor belastingverlaging voor zowel de inwoners van Borgloon als die van Tongeren (cfr. de belastingdruk is nu in beide steden ongeveer even hoog (765 euro per inwoner in Borgloon en 761 euro per inwoner in Tongeren));
- de fusiegemeente zal 711 personeelsleden tellen. De fusie moet het mogelijk maken om niet alle pensioneringen te vervangen. Ook dit kan een besparing opleveren. Bovendien is het hierdoor mogelijk de diensten beter te organiseren en de zogenaamde eenmansdiensten zullen tot het verleden behoren. De juiste profielen kunnen makkelijker aangetrokken en behouden worden daar bevorderingsmogelijkheden kunnen gecreëerd worden. Dit komt de dienstverlening aan de burger zeker ten goede en is ook noodzakelijk gelet op de toekomstige uitdagingen waarbij Vlaanderen meer taken overhevelt naar de lokale besturen en hen ook meer autonomie toekent.
- er zijn efficiëntiewinsten mogelijk op alle terreinen. Quick wins liggen sowieso in de samenwerkingen op het vlak van de WZC's, toerisme en cultuur.

De intentie tot samenvoeging wordt gedeeld door het college van burgemeester en schepenen van de stad Tongeren. De principiële beslissing tot samenvoeging wordt op 30 augustus 2021 voorgelegd aan de gemeenteraad van de stad Tongeren.

Juridische grond

Bevoegdheid

Het decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017 (DLB) voorziet in titel 8 de mogelijkheid tot vrijwillige samenvoeging van gemeenten (fusie).

Op grond van artikel 345, 345/1 en 346 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur is de gemeenteraad bevoegd.

Het besluitvormingsproces verloopt in twee stappen. In een eerste fase nemen de gemeenteraden van de samen te voegen gemeenten een gemotiveerde principiële beslissing. Zij maken hun intentie tot samenvoeging kenbaar aan de Vlaamse regering (art 345 DLB).

Er is in het DLB geen uiterste datum bepaald voor het nemen van deze principiële beslissing.

De gemeenteraden wijzen in onderling overleg één van de algemeen directeurs aan die optreedt als algemeen directeur-coördinator van de samenvoegingsoperatie op ambtelijk niveau. Hij voert ook de opdrachten uit die hem in het DLB worden toegewezen. De algemeen directeur van de andere betrokken gemeente staat hem hierin bij. Dezelfde regeling bestaat ook voor de financieel directeurcoördinator (art 346 DLB).

In een tweede fase nemen de gemeenteraden de definitieve beslissing over het gezamenlijk voorstel tot samenvoeging. Deze beslissing wordt ingediend bij de Vlaamse regering uiterlijk op 31 december van het tweede jaar dat voorafgaat aan de samenvoegingsdatum.

Het gezamenlijk voorstel tot samenvoeging bevat de kadastrale gegevens waaruit de grenzen van de nieuwe gemeente blijken, het voorstel voor de naam van de nieuwe gemeente en de beoogde samenvoegingsdatum (art 347 DLB).

Het voorstel wordt definitief na goedkeuring van het samenvoegingsdecreet in het Vlaams Parlement (art 348 DLB). In principe behandelt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet voor het zomerreces van het jaar dat volgt op de definitieve beslissing van de gemeenteraden.

Regelgeving: bevoegdheid

De gemeenteraad is bevoegd op basis van artikel 40-41 van het decreet lokaal bestuur

Financiële en beleidsinformatie

Financiële informatie

Financiële gevolgen

Ja, maar geen visum vereist.

De samenvoeging zal door de combinatie van een schuldovername door de Vlaamse overheid, de verhoogde tussenkomst van uit het Gemeentefonds, de verminderde kost van de politieke organen en de efficiëntiewinsten op diverse domeinen een gunstig effect hebben op de financiële toestand van de nieuwe samengevoegde gemeente. Hierdoor ontstaat ruimte om de gemeentebelastingen te verlagen en verder te investeren.

Stemming op het agendapunt

2021_GR_00093 - Goedkeuring van de principiële beslissing tot samenvoeging van de gemeente Borgloon en de gemeente Tongeren

Goedgekeurd door de gemeenteraad met

- 17 stemmen voor: Eric Awouters; Greet Baldewijns; Jeroen Bellings; Jos Claes; Jo Dardenne; Ludo Dedrij; Danny Deneuker; Rudi Deroulou; Jo Feytons; Annelies Feytons; Kim Mommen; Lotje Ory; Loes Ory; Inge Robeyns; Shana Schoubben; Veronique Smets; Frank Toppets
- 2 stemmen tegen: Wim Lambrechts; Marie-Berte Leunen
- 2 onthoudingen: Joke Feytons; Marilou Vanmuysen

Besluit

Artikel 1

De gemeenteraad hecht zijn principiële goedkeuring aan een vrijwillige samenvoeging van de stad Borgloon met de stad Tongeren.

Artikel 2

De beoogde samenvoegingsdatum is 1 januari 2025.

Artikel 3

De voorgenomen samenvoeging wordt verder onderzocht met het oog op een eventuele goedkeuring van het gezamenlijke voorstel tot samenvoeging door de gemeenteraad en indiening van dit voorstel bij de Vlaamse regering uiterlijk op 31 december 2023.

Artikel 4

Algemeen directeur Luc Houbrechts wordt aangeduid als de algemeen directeur-coördinator. Algemeen directeur Vera Leemans ondersteunt hem.

Artikel 5

Financieel directeur Rudi Diels wordt aangeduid als de financieel directeur-coördinator. Financieel directeur Hilde Thonon en adjunct-financieel directeur Inge Borgerhoff ondersteunen hem.

Artikel 6

De Vlaamse regering wordt in kennis gesteld van de principiële beslissing tot samenvoeging. Dit besluit heeft pas uitwerking wanneer de gemeenteraad van de stad Tongeren ook zijn principiële goedkeuring aan de samenvoegingsoperatie geeft.

Artikel 7

Dit besluit zal overeenkomstig artikel 285 §1, 1°, van het decreet over lokaal bestuur bekend gemaakt worden via de webtoepassing van de gemeente.

Volgens artikel 330 van het decreet lokaal bestuur brengt de stad Borgloon de toezichthoudende overheid op de hoogte van de bekendmaking van dit besluit.

Namens De Gemeenteraad

Algemeen directeur

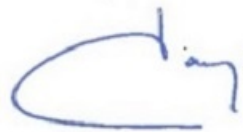

Vera Leemans
Algemeen Directeur

Vera Leemans

Voorzitter

Danny Deneuker
Burgemeester

Eric Awouters

Bijlagen

---

1. besluit CBS 27 juli 2021.docx
2. MAT toelichting Tongerereren Borgloon 5 aug 21_fusie intentie voorbereiding.pdf